

oiden tai kesän säiden vuoksi. Useampi harrastaja kertoi hunajan menevän kaupaksi ilman sen kummempaa markkinointia – monella hunaja oli jo myyty tai loppumassa joulusesongin aikaan. Isommat tarhaajat kertoivat jatkavansa kevätpuolella viime vuoden varastoilla.

Moni kommentoi pitäneensä hinnat samana kuin viime vuonna. ”Tänä vuonna on ollut helppo sanoa tinkijöille ei”, eräs tarhaaja toteaa. Muutama tarhaaja pystyi vihdoon huonon satotilanteen takia nostamaan hintojaan, eivätkä asiakkaat nostoa kritisoineet.

Pölyttäjäkampanjasta piristystä myyntiin

Alueilla, joilla tuottajia ja kilpailua on paljon, on kuitenkin vaikeaa pyytää hunajasta haluamaansa hintaa. Eräs tarhuri kertoi, että hunaja ei yksinkertaisesti mennyt kaupaksi ennen kuin hän tiputti purkin hintaa 50 senttiä. Kuluttajien näkemykseen kohtuullisesta hinnasta vaikuttavat paljon myös hunajien hinnat kaupoissa.

Koronaepidemia on vähentänyt muutamilla vastaajilla myyntiä reilusti, kun suoramyynti on ollut vaikeaa tai mahdotonta. Toisaalta epidemia on nostanut kotimaisten ja puhaiden elintarvikkeiden arvostusta. Vetoapua hunajan myyntiin on tullut tänä vuonna tiedotusvälineistä, ja erityisesti Ylestä: eräs tarhaaja toteaa myönteisen pölyttäjäjulkisuuden lisänneen kuluttajien kiinnostusta myös hunajaa kohtaan.

Virpi Aaltonen

HINTAKYSELYN TAUSTAA

- Kysely toteutettiin liiton nettisivuilla syys-lokakuussa 2020.
- Kyselyyn vastasi 176 tarhaajaa.
- Valtaosa oli pientuottajia: 108 vastaajalla oli 1–10 pesää; 35 vastaajalla 11–20 pesää ja 23 vastaajalla 21–50 pesää. Yli 50 pesää oli vain 10 vastaajalla.
- Vastauksia saatiin joka puolelta Suomea. Eniten vastauksia tuli Uudeltamaalta (37), Turun ja Porin alueelta (31) sekä Hämeestä (25).

Tanskalaisten kokemuksista puhdasparitusalueista

Tanskassa vain paritusalueen hoitaja saa tuoda mehiläisiään paritusalueelle. Muilta se on lailla kielletty. More than honey -hankkeen koulutuspäivässä lokakuun lopussa kuultiin tanskalaisen emonkasvattajan ja -jalostajan Ivan B. Nielsenin kokemuksia jalostustyöstä ja paritusalueen hoitamisesta.

Ammattimehiläishoitaja Ivan Nielsenin yrityksen nimi on Himmerlandske bier, ja hänellä on 350 buckfast-mehiläisyhteiskuntaa. Niistä kahdessa sadassa on hänen omilla saariparitusalueillaan pariutetut emot. Hänen mehiläishoitonsa päähuomio on keskittynyt mehiläisten jalostukseen. Hän kertoi laajemmin omasta jalostusideologiastaan ja käytännön toimenpiteistä niiden toteuttamiseksi. Tässä esityksessä keskitymme mehiläisten paritusalueeseen.

Ivan Nielsen

Paritusalueiden hoitaminen

Tanskassa paritusalueita koskee poikkeuksellinen lainsäädäntö. Siellä laki suojaa paritusalueita ja kieltää muiden kuin alueen hoitajan mehiläisten tuomisen alueelle – luonnollisesti pois lukien pariutumaan tuotavien emojen parituspesät. Paritusalueet ja niiden hoitajien yhteystiedot löytyvät netistä. Mehiläishoitajilla on mahdollisuus viedä omia emojaan pariutumaan näille alueille maksua vastaan. On tärkeää pitää huolta siitä, että alueille vietävissä parituspesissä ei ole kuhnureita.

Ivan Nielsenin paritusalue on yli 50 kilometrin päässä hänen kotoaan, ja matka sinne kestää lauttamatkan takia kaksi tuntia. Paritusalueiden hoitamiseen menee paljon aikaa, ja siksi tarkka suunnittelu on tärkeää. Mitään ei saa unohtaa kotiin, kun lähtee käymään paritusalueella.

Nielsen toteaa, että paritusalueella asuviin ihmisiin kannattaa tutustua ja pitää yhteyttä, koska he voivat tarkkailla alueen

tapahtumia silloin, kun mehiläishoitaja ei ole paikalla. Näin Nielsen on saanut oman paritussaarensa pysymään lentoalueena vain omille mehiläisilleen.

Kuhnureiden kasvatusta alkaa varhain keväällä

Kuhnuripesät ovat puhdasparitusalueiden kulmakivi. Niitä hoidetaan eri tavalla kuin hunajantuotantopesiä, koska päämääränä on saada pesät tuottamaan hunajan sijaan mahdollisimman paljon hyvälaatuisia kuhnureita.

Kuhnureiden kasvatusta täytyy aloittaa aikaisin keväällä. Ne ovat sukukypsiä 40 päivän kuluttua muninnasta. Kuhnureita kasvattavat pesät tutkitaan vähintään kahden viikon välein huhtikuusta elokuulle saakka. Jos pesien ravintotilanne on epävarma esimerkiksi huonon sään tai satoalueen kasvillisuusongelmien takia, niitä kannattaa epäröimättä ruokkia. Samoin on hyvä varata muutama varapesä samoista emolinjoista, jotta on vaihtopesiä, jos valituissa pesissä on ongelmia.

Parituksessa käytettävistä pesistä ja emolinjoista tarvitaan tarkka suunnit-

Sijointipaikka	Ei saarella	Saarella
Kulkuyhteydet	Helppo kulkea	Kulkeminen hankalampaa (esim. lauttojen aikataulut)
Mehiläisvapaa lentoalue paritustarhan ympärillä	Säde 7–8 km	Kaksi kilometriä avointa vettä estää lentämisen mantereelle
Alueen muut mehiläisyhteiskunnat	Kontrollointi haastavaa	Helpompi kontrolloida alueella olevia mehiläisyhteiskuntia, jos saari ei ole liian iso
Ravintokasvien ja etenkin siitepölyn riittävyys	Keskinkertainen tai hyvä	Huono tai keskinkertainen
Paritustarhojen koko ja sijainti kuhnuri- ja parituspesille	Enemmän vaihtoehtoja	Rajoitetut, saarella voi olla esimerkiksi hyvin tuulisia paikkoja
Vaikutus jalostukseen: miten helposti tai nopeasti jalostuksen tulokset näkyvät	Alhainen tai keskinkertainen, voidaan nostaa korkealle tasolle	Keskinkertainen tai korkea

nitelma. Nielsen käyttää kuhnuripesinä linjan serkkuemoja eli kantaemon kolmen tai neljän emon tyttäriä. Geneettisen materiaalin kannalta kuusi pesää riittää paritusalueelle, mutta varmempi pariutumistulos saadaan, jos alueelle viedään jopa kaksitoista pesää.

Tanskassa emojen paras pariutumis aika on kesä-heinäkuu. Aikaisemmin ja myöhemmin pariutuneiden emojen laatu saattaa laskea.

Paritusalueyhteistyön mahdollisuudet ja uhkat

Tanskassa joitakin paritusalueita hoidetaan muutaman hoitajan yhteistyönä, mikä tuo useita etuja toimintaan. Ryhmän jäsenillä on enemmän pesiä, joista voidaan valita parhaat sekä toukansiirtoihin että kuhnuripesiksi. Porukassa työmäärää voidaan jakaa kaikille, jolloin aikaa jää myös oman mehiläistarhauksen hoitamiseen.

Kun yhteistyöryhmää perustetaan, on tärkeää kertoa avoimesti omista odotuksistaan ja päämääristään. Ryhmän pelisäännöt täytyy sopia tarkkaan ja yksityiskohtaisesti ennen yhteistoiminnan aloittamista. Esimerkiksi emojen ja pesien arviointikriteerit sekä pesien hoitotapa on sovittava, jotta arviointituloksia voidaan verrata. Tanskassa on huomatt-

u, että kovin suuret yhteistyöryhmät päätyvät helpommin ongelmiin kuin pienet.

Tanskalaisten kokemusten soveltaminen Suomessa

Suomessa paritustarhoja ei ole suojattu lainsäädännöllä niin kuin Tanskassa. Koulutuspäivän lopuksi pidetyssä keskustelussa nousi esille erityisesti se, että paritusalueita, jotka eivät sijaitse saarella, on hyvin vaikeaa suojella satunnaisilta muun rotuisten mehiläisten pesiltä. Suomessa mehiläisten tarhaukseen tarvitaan vain maanomistajan lupa eikä tarvitse välittää siitä, onko lähistöllä muiden mehiläistarhaajien pesiä. Siksi Suomessa on monta surullista tarinaa hylätyistä paritusalueista.

Keskustelussa ei löydetty ongelmaan yksiselitteistä ratkaisua. Paritusalueista voisi Tanskan tapaan olla kartta netissä, mutta toisaalta silloin vaarana on pesien ryöstäminen tai tahallinen kiusanteko. Aloittavia tarhaajia voitaisiin neuvoa olemaan yhteydessä mehiläishoitajiin alueella, jonne he ovat pesiään viemässä. Toisaalta se ei ole helppoa, koska tarhojen paikoista ei ole missään tietoa. Yhtenä potentiaalisena paritustarhojen paikkana tulivat esille myös metsähallituksen maat, jolloin sopimus-

ta tehtäessä sovittaisiin myös siitä, että alueelle ei saa tuoda muita mehiläispesiä.

Keskustelua asiasta tarvitaan

Kaivataanko ohjeita tai yhteisiä pelisääntöjä paritusalueiden suojaamisesta, niiden yhteiskäytöstä sekä paritusalueelle tuotavista parituspesistä ja maksuista? Tehdäänkö yhteiskäytössä olevista paritusalueista kartta SML:n sivuille? Tässä kysymyksiä keskustelun avaamiseksi aihetta koskevaa webinaaria varten. Webinaari järjestetään 7.1.2021 klo 18 alkaen. Linkki keskusteluun löytyy More than honey -hankkeen sivuilta.

Kartta Tanskan puhdasparitustarhoista: <https://urlfy.fi/1PuQ>

Anneli Salonen,
projektipäällikkö

Hankkeen nettisivut:
[mehilaishoitajat.fi/
more-than-honey-hanke/](http://mehilaishoitajat.fi/more-than-honey-hanke/)

